

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

9. Alberti, R. E. & Emmons, M. E. (1990). *Your perfect Right: A Guide to Assertive Living* (6th ed.). San Luis Obispo, CA: Impact Publishers, 275 p. [in English].

10. Banach, Cz. (2005). *Pedeutologia* [Pedeutology]. Pedagogical encyclopedia of the XXI century. Warsaw: Akademic Publisher "Żak", p. 301-306. [in Polish].

11. Kwiatkowska, H. (2010). *Ewolucja tożsamości pedagogiki, praca zbiorowa* [Evolution of the identity of pedagogy, collective work]. Warsaw: Publisher IHNOiT, 286 p. [in Polish].

12. Okon, W. (1975). *Slownik pedagogiczny* [Pedagogical dictionary]. Warszawa: DOM, 531 p. [in Polish].

13. Olweus, D. (2001). *Bullying at school: tackling the problem*. Research Centre for Health Promotion, University of Bergen. Oxf.: Postlethwaite, 360 p. [in English].

14. Szempruch, J. (2014). *Pedeutologia. Studium teoretyczno-pragmatyczne* [Pedeutology. Theoretic and pragmatic study]. Katowice, PZWSz, 386 p. [in Polish].

Стаття надійшла до редакції 24.07.2017

УДК 37.011.3 – 051:373.3

*Соломія Ілляш, кандидат психологічних наук, доцент кафедри педагогіки та методики початкової освіти
Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка*

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

У статті проаналізовано особливості формування готовності вчителя початкової школи до інноваційної діяльності, з'ясовано її сутність. Висвітлено критерії готовності сучасного педагога до інноваційної освітньої діяльності, а також основні проблеми на цьому шляху. Виявлено, що формування готовності педагога до інноваційної діяльності є складним, організованим процесом, що включає нерозривну єдність чотирьох головних структурних компонентів (мотиваційного, креативного, технологічного та рефлексивного).

Ключові слова: інновація, інноваційна діяльність, формування професійної готовності, готовність до інноваційної діяльності, інноваційні освітні технології, початкова школа.

Літ. 9.

*Соломія Ілляш, кандидат психологических наук,
доцент кафедры педагогики и методики начального образования
Дрогобычского государственного педагогического университета имени Ивана Франко*

ФОРМИРОВАНИЕ ГОТОВНОСТИ СОВРЕМЕННОГО УЧИТЕЛЯ НАЧАЛЬНОЙ ШКОЛЫ К ИННОВАЦИОННОЙ ДЕЯТЕЛЬНОСТИ

В статье проанализированы особенности формирования готовности учителя начальной школы к инновационной деятельности, выяснено ее сущность. Освещены критерии готовности современного педагога к инновационной образовательной деятельности, а также основные проблемы на этом пути. Выявлено, что формирование готовности педагога к инновационной деятельности является сложным, организованным процессом, включающим неразрывное единство четырех главных структурных компонентов (мотивационного, креативного, технологического и рефлексивного).

Ключевые слова: инновация, инновационная деятельность, формирование профессиональной готовности, готовность к инновационной деятельности, инновационные образовательные технологии, начальная школа.

*Solomiya Ilyash, Ph.D. (Psychology), Associate Professor of the
Pedagogy and Methodology of Primary Education Department
Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*

THE FORMATION OF READINESS OF MODERN TEACHER OF PRIMARY SCHOOL FOR THE INNOVATIVE ACTIVITY

The article analyzes the peculiarities of the formation of readiness of primary school teacher for the innovative activity. The essence of innovative activity in the pedagogical science is ascertained. The scientists interpret it as the purposeful pedagogical activity based on the comprehension of pedagogical experience, by comparison and studying, by changes and development of the educational process. An achievement of better results, getting new knowledge, introduction of a qualitatively different pedagogical practice make up the goal of the educational process. Concerning the pedagogical process the innovation means the introduction of something new into the purpose, content, methods and forms of education, organization of joint activity of the

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

teacher and student at the lesson. It is defined such criteria of modern pedagogue's readiness for innovative educational activity as awareness of the need for innovative activity, readiness for creativity, readiness to overcome the creative failures, technological readiness, positive assessment of own previous experience in the light of the innovative activity, confidence that the adoption of the innovation will bring a positive result, an ability to the professional reflection. The main problems of this process are also revealed. The most important directions of the teacher's innovative activity at primary school are revealed. It is detected that the formation of teacher's readiness for innovative activity is the complex, organized process. It includes the inextricable unity of four main structural components (the motivational, creative, technological and reflexive ones).

Keywords: *an innovation, innovative activity, the formation of professional readiness, readiness for innovation activity, the innovative educational technologies, a primary school.*

Постановка проблеми. Важлива роль у перебудові сучасної освіти належить учителю, оскільки модернізація школи ХХІ ст. безпосередньо пов'язана з його освіченістю, інтелектом, творчим потенціалом, рівнем загальної та професійної культури.

Раніше вважали, що у початковій школі дитину потрібно навчити лише читати, рахувати і писати. Але цього явно недостатньо. Її необхідно забезпечити новими вміннями – універсальними навчальними діями, що сприяють мотивації до подальшого навчання. Необхідно створити такі умови, які стимулюватимуть дітей до постійного самонавчання. Власне тоді учень отримуватиме велику радість від самостійної пізнавальної діяльності та результатів своєї навчальної праці. У процесі формування у школярів уміння вчитися провідна роль належить педагогові. Йому насамперед необхідно критично проаналізувати свою професійну діяльність, освоїти нові навчально-виховні методи, перебудувати структуру уроку, змінити форми його проведення, тощо.

Саме тому однією з основних умов забезпечення якісної освіти сьогодні фахівці проголошують інноваційний характер діяльності вчителя, що суттєво підвищує ефективність освітнього процесу та сприяє особистісному розвитку школярів. Зазначена компетентність педагога передбачає наявність у нього умінь впровадження інноваційних педагогічних технологій з метою оптимізації навчально-виховного процесу.

Оскільки, окремі аспекти інноваційної діяльності вчителя початкових класів залишаються недостатньо вивченими, вони потребують детального обґрунтування та аналізу.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Особливості професійної підготовки та діяльності вчителя початкової школи були висвітлені в дослідженнях таких провідних сучасних вітчизняних науковців, як А. Алексюк, В. Будак, С. Гончаренко, І. Зязюн, О. Івлева, Л. Коваль, В. Мартиненко, Н. Ничкало, О. Савченко, Г. Тарасенко, Л. Хоружа, М. Фіцула, І. Шапошнікова та ін.

Як слушно зазначає І. Зязюн, "...сучасний

педагог повинен виконувати не роль "фільтра" для пропускання через себе навчальної інформації, а бути помічником в роботі учня, перебираючи на себе роль одного з джерел інформації"; "...в ідеалі педагог стає організатором самостійного навчального пізнання учнів, не головною діючою особою в групі учнів, а режисером їхньої взаємодії з навчальним матеріалом, один з одним та з учителем" [4, 56].

З'ясуванню суті сучасних інноваційних педагогічних методик і впровадженню їх у навчально-виховний процес присвятили свої наукові праці Л. Ворзацька, Л. Галіцина, В. Давидова, О. Дусавицький, О. Жигайло, М. Козицька, А. Лихва, С. Луїнович, Л. Нечволод, Н. Репіна, О. Суцула, В. Сухар, В. Телянчук, О. Тригуб, Н. Фастова, О. Франчук, О. Харченко, І. Цєпова, Г. Шильцова та ін.

Погоджуємося з висновком О. Жигайло, яка наголошує, що сьогодні проблема підготовки вчителя початкової школи є надзвичайно важливою як передумова оптимального розвитку особистості та всього суспільства. Дослідниця неодноразово акцентує, що від рівня розвитку професійно значущих якостей педагога залежить не тільки соціально-етичне здоров'я країни, а й окремої особистості [3, 31].

Останнім часом багато науковців твердять, що у ХХІ ст. педагог неодмінно має володіти інформаційно-комунікаційними технологіями (ІКТ) і творчо використовувати їх у своїй професійній діяльності (Р. Гурін, М. Жалдак, В. Ковальчук, Л. Макаренко, І. Соколова, О. Суховірський та ін.). Зокрема професор В. Ковальчук зазначає: "Сучасний учитель передусім має бути висококваліфікованим і далекоглядним професіоналом, свідомим та відданим патріотом України, тонким психологом, котрий володіє інформаційними та педагогічними технологіями" [5, 15].

Такі високі вимоги до особистості сучасного вчителя зумовлені особливостями глобального високотехнологічного інформаційного суспільства, що неодмінно передбачає необхідність упровадження у навчально-виховний процес відповідних новаторських технологій.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Метою статті є висвітлення сутності та проблем формування готовності сучасного вчителя початкової школи до інноваційної професійної діяльності.

Виклад основного матеріалу дослідження. Сутність поняття “інноваційна діяльність” учителя відбиває особливості не лише процесу оновлення, тобто внесення нових елементів до традиційної системи освітньої практики, а й індивідуального стилю роботи педагога. Іншими словами, як підкреслює Г. Сиротинко, інноваційна діяльність передбачає вищий ступінь педагогічної творчості, постійні наполегливі пошуки шляхів оптимізації чинної освітньої практики, що спрямовані на формування творчої особистості учня в умовах глобальних суспільних соціально-економічних та політичних трансформацій і проявляється в цілепокладанні, визначенні мети, завдань, а також змісту і технологій інноваційного навчання [7, 12].

У педагогічній науці термін “інноваційна діяльність педагога” фахівцями тлумачиться як така, що має цілеспрямований характер і ґрунтується на осмисленні власного педагогічного досвіду за допомогою порівняння і вивчення, змін та розвитку навчально-виховного процесу з метою досягнення більш високих результатів, отримання нового знання, впровадження якісно іншої педагогічної практики.

Наголосимо ще раз, що стосовно педагогічного процесу інновація означає “...введення нового в цілі, зміст, методи і форми навчання та виховання, організацію спільної діяльності вчителя та учня на уроці” [2, 32].

Як відомо, освітні завдання сьогодні реалізуються за допомогою численних різноманітних форм та методів навчання. Вчителі початкової школи постійно перебувають у пошуках нових навчальних технологій. Серед найпоширеніших із них в умовах сучасної початкової школи провідне місце посідають:

- інформаційно-комунікаційні;
- проектно-дослідницькі;
- інтерактивні;
- ігрові;
- проблемного уроку;
- роботи з портфоліо;
- здоров'язбережувальні;
- блочно-модульні;
- розвивальна система Л. Занкова [9, 12].

Зрозуміло, що підготувати якісний урок із використанням певної новітньої технології не так просто для вчителя. Зазвичай це потребує значних затрат часу та опрацювання великого обсягу навчального матеріалу. Не завжди такий урок

проходить відповідно до плану, особливо коли педагог вперше випробовує використання технологій у навчальному процесі, підбирає їх із урахуванням вікових особливостей учнів, теми уроку, наявного матеріалу. Але, як правило, урок, проведений із застосуванням нових технологій, дає змогу максимально задіяти всіх учнів, мотивуючи їх до самостійної роботи і, що найголовніше, досягає своєї мети – якісного засвоєння навчального матеріалу. А це, зі свого боку, дає можливість кожному вчителеві реалізувати його основне завдання, а саме, підвищення якості освіти учня і відповідно – підготовку майбутніх кваліфікованих фахівців.

Однак, як свідчить практика, не всі вчителі позитивно сприймають нововведення та охоче впроваджують їх до своєї професійної діяльності.

Розрізняють п'ять категорій педагогів, за їх ставленням до нововведень (за Роджерсом):

1. Новатори – вчителі, які завжди першими сприймають усе нове, сміливо його впроваджують і поширюють;

2. Вчителі, які першими здійснюють практичну перевірку інновацій в кожній школі;

3. Помірковані, які дотримуються правила “золотої середини” та не сприймають нового до того часу, поки його не впровадять більшість колег;

4. Вчителі, які більше сумніваються, ніж вірять у нове, зазвичай орієнтовані на старі технології, ніж на нові, а сприймають нове лише за умови загальної позитивної громадської думки;

5. Останню категорію складають вчителі, які віддають перевагу традиційному, старому підходу до навчання і виховання, консервативні й рішуче відкидають усе нове [7, 46].

Готовність до реалізації інноваційної діяльності може бути сформована тільки в контексті цілісності її основних структурних компонентів – мотиваційного, креативного, технологічного та рефлексивного. Вона передбачає розв'язання подвійного завдання – формування у педагога готовності до сприйняття нового і розвитку вміння діяти по-новому. Інноваційна діяльність багато в чому обумовлена неповторністю особистостей учителя та учня, особливостями класу, школи і т.д. Завдання вчителя полягає у використанні сучасних психолого-педагогічних знань для розробки власної траєкторії освітньої діяльності. Досягненню цієї мети сприятимуть кардинальні зміни у традиційному підході педагога до чинного змісту освіти [1, 52].

Вчені виділяють такі критерії готовності педагога до інноваційної діяльності:

- усвідомлення необхідності інноваційної діяльності;

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

- готовність до творчості;
- впевненість у тому, що прийняте до впровадження нововведення принесе позитивний результат;
- узгодженість особистих цілей з інноваційною діяльністю;
- готовність до подолання творчих невдач;
- технологічна готовність;
- позитивна оцінка свого попереднього досвіду в світлі інноваційної діяльності;
- здатність до професійної рефлексії [8, 25].

Готовність до інноваційної педагогічної діяльності – це особливий особистісний стан, який передбачає наявність у вчителя мотиваційно-ціннісного ставлення до професійної діяльності, володіння ефективними способами і засобами досягнення педагогічних цілей, а також здатність до творчості та рефлексії [2, 277]. Крім того, готовність до інноваційної діяльності є передумовою ефективної професійної діяльності, максимальної реалізації можливостей та розкриття творчого потенціалу педагога. Успішність його інновацій свідчить, що педагог усвідомлює їх практичну значущість у системі освіти – не лише на професійному, а й на особистісному рівнях.

Однак включення педагога в інноваційний процес часто відбувається спонтанно, без урахування його професійної та особистісної готовності до інноваційної діяльності. До того ж педагогічні інновації, як і будь-які інші нововведення, спричиняють проблеми, пов'язані з необхідністю поєднання інноваційних програм із державними навчально-виховними програмами, а також співіснування різних педагогічних концепцій. Не менш гострими є труднощі адаптації нововведень до традиційних умов. Часто мають місце намагання пристосувати до конкретних умов педагогічні технології, елементи змісту навчання й виховання, які виявили свою ефективність в інших галузях, або концепції, розроблені в зовсім інших історичних обставинах. Таке механічне перенесення призводить до втрати змісту і глибинної суті інновації, що нерідко має наслідком її дискредитацію, розчарування багатьох осіб, причетних до освітнього процесу, породжує нову хвилю консерватизму.

Як зазначає І. Підласий, "... учитель у лабіринті заплутаних дій на кожному кроці потрапляє в теоретичну безвихідь, спотикається через суперечливі методичні настанови, змушений обходити адміністративні ями" [6, 45].

Вчений виокремлює десять основних проблем, які ускладнюють реалізацію інноваційної діяльності вчителя:

1. Слабке поєднання практики з наукою.

2. Некоректна психологізація.
3. Порушення педагогічних принципів.
4. Неправильна мотивація навчання.
5. Змішування головного і другорядного.
6. Нееластичність, негнучкість навчальних технологій.
7. Неналежне планування уроків.
8. Недостатня діагностика реального стану справ.
9. Штучне стимулювання до інновацій.
10. Неуважність до повсякденної оптимізації освітньої діяльності.

Зазначені проблеми неможливо подолати без усвідомлення практичної значущості перетворень у системі освіти на особистісному рівні, без формування готовності до інноваційної діяльності.

Ефективність формування готовності педагога до інноваційної діяльності визначається такими показниками, як:

- спрямованість педагогічних працівників на інноваційний підхід до навчання і виховання;
- орієнтація методичних структур на забезпечення індивідуальної траєкторії підготовки педагога-новатора;
- вироблення на цій основі нетрадиційних форм і методів методичної роботи;
- підвищення педагогічної майстерності вчителів, вихователів і керівників освітніх закладів [1, 52].

Отже, формування готовності педагогів до інноваційної діяльності передбачає цілеспрямований розвиток всіх аспектів, рис і якостей особистості, які визначають її компетентність у професійній діяльності.

Слід виокремити основні форми залучення педагогів до інноваційної діяльності:

- організація постійно діючого наукового семінару з найактуальніших проблем, над якими працюють педагоги навчального закладу;
- стажування педагогів при науково-дослідних інститутах і вищих навчальних закладах;
- педагогічні ради, "круглі столи", дискусії;
- творча діяльність педагогів у методичних об'єднаннях;
- участь у науково-практичних конференціях;
- узагальнення власного досвіду і досвіду своїх колег;
- заняття на спеціальних курсах підвищення кваліфікації;
- самостійна дослідницька, творча робота над окремою темою, проблемою;
- участь у колективній експериментально-дослідницькій роботі у межах спільної проблеми, над якою працюють педагоги навчального закладу.

ФОРМУВАННЯ ГОТОВНОСТІ СУЧАСНОГО ВЧИТЕЛЯ ПОЧАТКОВОЇ ШКОЛИ ДО ІННОВАЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Стратегія інноваційної діяльності педагогічного колективу, окремих учителів у кожній конкретній ситуації має свої часові обмеження, що залежать від масштабності інновації та необхідних для її реалізації часу і відповідних людських, організаційних і матеріально-фінансових ресурсів. Але головне: інноваційна педагогічна діяльність є основою оновлення сучасних навчальних закладів, створення якісно нової освітньої практики.

Висновки. Інноваційна діяльність учителя передбачає оновлення педагогічного процесу, впровадження нововведень до традиційної навчальної системи, максимальний прояв учителем своєї яскравої індивідуальності та педагогічної творчості.

Готовність до інноваційної професійної діяльності вчителя формується не автоматично, сама собою, а під час педагогічної практики. Сучасний педагог у навчально-виховному процесі має вдосконалювати свою роботу, використовуючи на уроках нові форми, методи, засоби і прийоми. Учитель, який здатний і готовий до здійснення інноваційної діяльності в початковій школі, може досягти очікуваних результатів, коли прагне до високого професіоналізму, творчого сприйняття наявного інноваційного досвіду та його необхідних перетворень. Звичайно, впровадження інноваційних освітніх технологій є нелегкою справою навіть для досвідченого вчителя та потребує ґрунтовної підготовки (підбір матеріалів, складання плану, підготовка наочного й ігрового матеріалу, ретельне вивчення індивідуальних особливостей учнів класу та ін.). Але той педагог, який прагне досягти мети, розкрити всі здібності і таланти своїх учнів, навчити їх вчитися, знаходити істину, обов'язково шукатиме шляхи самовдосконалення.

ЛІТЕРАТУРА

1. Бартків О. Готовність педагога до інноваційної професійної діяльності / Бартків О. // *Проблеми підготовки сучасного вчителя: зб. наук. пр. Уманського державного педагогічного університету імені Павла Тичини* / Ред. кол.: Побірченко Н.С. (гол. ред.) та інші. – Умань: ПП Жовтий О.О., 2010. – Вип. 1. – С. 52–58.

2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: навч. посіб. / І.М. Дичківська. – К.: Академвидав, 2004. – 352 с.

3. Жигайло О.О. Професійна компетентність вчителя початкових класів як загальна умова педагогічної діяльності / О.О. Жигайло // *Людознавчі студії: зб. наук. пр. Дрогобицького державного педагогічного університету імені*

Івана Франка. – Вип. 25. Педагогіка. – Дрогобич: Редакційно-видавничий відділ Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2012. – С.30–40.

4. Зязюн І. А. *Інтелектуально-творчий розвиток особистості в умовах неперервної освіти* / І.А. Зязюн // *Неперервна професійна освіта: проблеми, пошуки, перспективи: моногр.* / за ред. І. А. Зязюна. – К.: Віпол, 2000. – 636 с.

5. Ковальчук В. Ю. *Модернізація професійної та світоглядно-методологічної підготовки сучасного вчителя: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня док-ра пед. наук: 13.00.04 “Теорія і методика професійної освіти”* / В.Ю. Ковальчук. – К., 2006. – 34 с.

6. Підласий І.П. *Практична педагогіка, або Три технології: інтерактивний підруч. [для педагогів ринкової системи освіти]* / І.П. Підласий. – К.: Слово, 2004. – 616 с.

7. Сиротенко Г.О. *Інноваційна діяльність педагога: від теорії до успіху: інформаційно-методичний зб.* /упоряд. Г.О. Сиротенко. – Полтава: ПОППО, 2006. – 124 с.

8. Тараджук Н. В. *Інноваційні технології: креативно-виховний аспект: моногр.* / Н.В. Тараджук, О. П. Панасюк. – Луцьк: Твердиня, 2009. – 164 с.

9. Телянчук В. П. *Інноваційні технології в початковій школі* / В. П. Телянчук, О. В. Лесіна. – Х.: Основа, 2008. – 233 с.

REFERENCES

1. Bartkiv, O. (2010). *Hotovnist pedahoha do innovatsiinoi profesiinoi diialnosti* [Readiness of the teacher to innovate professional activity]. The problems of training of modern teacher: a collection of scientific works of the Uman Pavlo Tychna State Pedagogical University. N.S. Pobirchenko (Ed.). Uman: PP Zhovtyi O.O., vol. 1, pp.52–58. [in Ukrainian].

2. Dychkivska, I.M. (2004). *Innovatsiini pedahohichni tekhnolohii* [Innovative pedagogical technologies]. Kyiv: Akademvydav Publ., 352 p. [in Ukrainian].

3. Zhyhailo, O.O. (2012). *Profesiina kompetentnist vchytelia pochatkovykh klasiv yak zahalna umova pedahohichnoi diialnosti* [Professional competence of the teacher of elementary school as a general condition of pedagogical activity]. *Liudynoznavchi studii*, vol. 25. Pedahohika. Drohobych: DSPU Publ., pp.30–40. [in Ukrainian].

3. Ziaziun, I. A. (Ed.). (2000). *Intelektualno-tvorchy rozvytok osobystosti v umovakh neperervnoi osvity* [Intellectual and creative personality development in conditions of continuous education]. The continuing vocational education: the problems,

**СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ**

searches, and perspectives. Kyiv: Vipol Publ., 636 p. [in Ukrainian].

4. Kovalchuk, V. Yu. (2006). *Modernizatsiia profesiinoi ta svitohliadno-metodolohichnoi pidhotovky suchasnoho vchytelia* [Modernization of professional and philosophical and methodological training of a modern teacher]. *Extended abstract of Doctor's thesis*. Kyiv, 34 p. [in Ukrainian].

5. Pidlasyi, I.P. (2004). *Praktychna pedahohika, abo Try tekhnologii* [Practical Pedagogy, or Three Technologies]. Kyiv: Slovo Publ., 616 p. [in Ukrainian].

6. Syrotenko, H.O. (2006). *Innovatsiina diialnist pedahoha: vid teorii do uspihku* [Innovative activity of the teacher: from theory to success]. Poltava: POIPPO Publ., 124 p. [in Ukrainian].

7. Taradiuk, N. V. & Panasiuk, O. P. (2009). *Innovatsiini tekhnologii: kreatyvno-vykhovnyi aspekt* [Innovative technologies: creative and educational aspect]. Lutsk: Tverdnyia Publ., 164 p. [in Ukrainian].

8. Teliachuk, V. P. & Lesina, O. V. (2008). *Innovatsiini tekhnologii v pochatkovii shkoli* [Innovative technologies in elementary school]. Kharkiv: Osnova Publ., 233 p. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції 01.08.2017

УДК 37.014

*Ольга Лебідь, докторант кафедри педагогіки та психології
Університету імені Альфреда Нобеля, м. Дніпро*

**СУТНІСТЬ І СПЕЦИФІКА СТРАТЕГІЧНОГО УПРАВЛІННЯ
ЗАГАЛЬНООСВІТНІМ НАВЧАЛЬНИМ ЗАКЛАДОМ**

Стаття присвячена висвітленню сутності та специфіки стратегічного управління загальноосвітніми навчальними закладами. Проаналізовано підходи вчених до розуміння категорії "стратегічне управління". Здійснено аналіз понять "місія" і "цілі". Доведено, що визначення місії та цілей загальноосвітнього навчального закладу є важливим етапом стратегічного управління. Подано авторське визначення поняття "стратегічне управління загальноосвітнім навчальним закладом".

Ключові слова: стратегічне управління, загальноосвітній навчальний заклад, місія, цілі, стратегія.
Літ. 15.

*Ольга Лебедь, докторант кафедри педагогіки та психології
Університету імені Альфреда Нобеля, г. Днепр*

**СУЩНОСТЬ И СПЕЦИФИКА СТРАТЕГИЧЕСКОГО УПРАВЛЕНИЯ
ОБЩЕОБРАЗОВАТЕЛЬНЫМ УЧЕБНЫМ УЧРЕЖДЕНИЕМ**

Статья посвящена освещению сущности и специфики стратегического управления общеобразовательными учебными учреждениями. Проанализированы подходы ученых к пониманию категории "стратегическое управление". Осуществлен анализ понятий "миссия" и "цели". Доказано, что определение миссии и целей общеобразовательного учебного учреждения является важным этапом стратегического управления. Представлено авторское определение понятия "стратегическое управление общеобразовательным учебным учреждением".

Ключевые слова: стратегическое управление, общеобразовательное учебное учреждение, миссия, цели, стратегия.

*Olha Lebid, Doctoral Student of the Pedagogy and Psychology Department,
Alfred Nobel University, Dnipro*

**THE ESSENCE AND SPECIFICITY OF STRATEGIC MANAGEMENT OF THE
GENERAL EDUCATIONAL INSTITUTION**

The article is devoted to the clarification of the essence and specifics of strategic management of general educational institutions. The approaches of scientists to understanding the category "strategic management" are analyzed. It is noted that the introduction of strategic management is a prerequisite of the effective and stable functioning of a general educational institution. The author states that understanding of the benefits of strategic management, managers of general education institutions will help to determine the strategy better that will contribute to the achievement of the goals and the desired results.

An analysis of the concepts "mission" and "goals" is carried out. It is proved that the definition of the mission and goals of general educational institution is an important stage of strategic management. The mission of a general educational institution is its idea. In broad terms, the mission of a general educational institution